

Bilag til f.t. beslutn. vedr. sindssygeloven

dommen. Sindssygdom er et overordentlig flydende begreb. Derfor må mindstekravet være en bestemmelse af den styrke og form, en sindssygdom skal have, for at loven kan benyttes. Endvidere må indholdet af kriterierne (farligheds-, helbredelses- og ulempe-) præciseres.

Under alle omstændigheder er det væsentligt, at man ved en revision diskuterer de etiske perspektiver også uden for psykiatrien og specielt blandt lovgiverne. Sindssygdom er måske nok overvejende et psykiatrisk anliggende, men sindssyge er mere end en sygdom. Tilsvarende er psykiatriske patienter ikke kun patienter. De er ikke blot psykiatriske, men hele samfundets ansvar.

Det er i debatten om revision i det sidste års tid flere gange nævnt, at Hans Adserballes disputats fra 1977 viser, at loven fungerer tilfredsstillende. Vi må i den forbindelse fremhæve, at dette ikke er nogen videnskabelig konklusion. Adserballes disputats viser, hvordan loven anvendes, i nøgterne tal. Det er ikke nogen etisk disputats. Der er ikke opstillet nogen etiske kriterier, som det enkelte tilfælde efter nøje analyse er blevet målt i forhold til. Der er således ikke noget videnskabeligt bevis for, at loven er god, hvad Adserballe da heller ikke påstår. Det er et rent subjektivt skøn fra Adserballes side. Når vi trækker dette frem, er det, fordi man af debatten kunne få det indtryk, at der er videnskabeligt belæg for at bevare loven uændret.

De radikales forslag indeholder som nævnt indledningsvis en ændring af den »ydre kontrol« ved anvendelse af tvangsforanstaltninger. Dette kan ikke anses for at være tilstrækkeligt, såfremt man ønsker en retsbeskyttelse af den sindssyge under hospitalsopholdet. Det bør overvejes, om der ikke til afdelingerne bør knyttes særlig lægeligt-juridisk sagkyndige personer, der kan varetage patienternes tarv internt og f.eks. overvåge brug af tvangsmidler.

Endelig må der fra politisk hold tages stilling til materielle og personalemæssige krav til de hospitalsafsnit, der tager sig af tvangsindlagte og -tilbageholdte samt af sindssyge i det hele taget. Ringe normeringer og ringe

teoretisk og praktisk uddannelse betyder oget anvendelse af tvangsmidler. De ringe materielle forhold mange steder med store fællesrum og manglende mulighed for privatliv er et oplæg til aggressivitet for de patienter, der skal opholde sig på afsnittet døgn ud og døgn ind. Man kan undre sig over, at der ikke er mere vold, men det er vel et tegn på, at sindssyge ikke er så farlige, som loven larer formode. De ringe forhold kan heller ikke antages at fremme den helbredelse, som loven lægger op til. Når man endvidere kan tangstilbageholde sindssyge, fordi man skønner, de kan være til ulempe for sig selv, bør man vel også i loven fastslå, at de forhold, man byder patienten ved tvangstilbageholdelse, ikke må være til ulempe for patienten.

Man må være opmærksom på, at anvendelse af tvang kan være betinget af manglende tid og mulighed for overtalelse. Man må også erkende, at mulighed for at anvende tvang gør det relativt let autoritært at skære igennem over for en patient i stedet for at tage en måske mere opslidende diskussion.

Der bør derfor også i en lov eller i hvert fald i et cirkulære fastslås nogle retningslinjer om, hvilke betingelser der må være opfyldt, førend man kan tillade sig at anvende tvang.

Som en mere bagatelagtig sag kan vi nævne, at det kunne være hensigtsmæssigt, om tvangen også formelt kunne ophæves under opholdet. Som praksis er nu, figurerer patienterne som tvangsindlagte eller -tilbageholdte, uanset at opholdet på et tidspunkt bliver frivilligt og tilbageholdelsesgrundlaget ikke længere er til stede.

Vi skal endnu en gang understrege, at vi med hensyn til meninger om, hvordan en ny lov bør udformes, ikke nødvendigvis er enige. Vi har med denne skrivelse blot ønsket at give et oplæg til dyberegående overvejelser med hensyn til revision af sindssygeloven, end de radikales forslag lægger op til.

Afslutningsvis skal vi bemærke, at en større ændring af sindssygeloven naturligt må medføre, at også andre særbestemmelser med hensyn til sindssyge – såsom straffelovens og myndighedslovens – tages op til overvejelse.